

Брюксел 08.02.2001г.

CONF-BG 5/01

**МЕЖДУПРАВИТЕЛСТВЕНА КОНФЕРЕНЦИЯ
ЗА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ КЪМ
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**

**ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ КЪМ ДОКУМЕНТ 35/00
ПО ГЛАВА 4 “СВОБОДНО ДВИЖЕНИЕ НА КАПИТАЛИ”**

ОБЩА СТРАТЕГИЯ ЗА ЛИБЕРАЛИЗИРАНЕ

С приемането на Валутния закон, който влезе в сила от 01.01.2000г., капиталовата сметка на платежния баланс бе значително либерализирана. Добре известно е че едно внезапно либерализиране на движението на капитали може да предизвика дестабилизиране на капиталовите потоци и до напрежение в платежния баланс най-вече в една малка и отворена икономика. В такъв случай се препоръчва този процес да бъде извършен на няколко последователни етапа, като краткосрочните капиталови потоци и влоговете в чуждестранни небанкови институции ще бъдат либерализирани последни. Освен това пълната либерализация изисква добре функционираща система за следене и добре обучени икономически агенти.

Съгласно Валутния закон транзакциите и плащанията между резиденти и не-резиденти, презгранични преводи и плащания, транзакции във чуждестранна валута по търговска линия, транзакции с ценни метали и скъпоценни камъни по търговска линия, както и техния внос, износ и обработка се извършват свободно. Съгласно разпоредбите на закона някои транзакции между резиденти и нерезиденти трябва да се регистрират в Българската Народна Банка /БНБ/ преди да бъдат извършени и разрешение от БНБ за износ на 20 000 лв. в брой или техния еквивалент във чуждестранна валута.....

България ще направи необходимите изменения и допълнения по Валутния закон, както и по наредбите по неговото прилагане за да замени разрешителния с декларативен режим и да премахне всички ограничения. Пълно съответствие с Договора за основаване на ЕС и други законодателни актове, засягащи либерализирането на движението на капитали, ще бъде постигнато до края на 2002г.

ПЛАТЕЖНИ СИСТЕМИ

Република България ще хармонизира законодателството си с Директиви 97/5 и 98/26, както и с Препоръка 97/489 преди датата на присъединяването. България възнамерява да постигне пълна хармонизация на българското законодателство с *acquis* в областта до края на 2004г.

Създадена е работна група, включваща представители от БНБ, Министерство на финансите, Държавна комисия по ценни книжа, Централния депозитар и Министерство на правосъдието със задачата да предприеме необходимите стъпки за транспониране на Директивите в българското законодателство. Понастоящем се изследва опитът на страните – членки по отношение на юридическата хармонизация и имплементирането на Директивите. На следващ етап ще бъдат проведени консултации с Европейската

комисия за уточняване на някои специфични въпроси и проблеми, които биха могли да възникнат в процеса на транспонирането.

Директивата за окончателност на сетълмента в платежните системи и системите за сетълмент на ценни книжа се отнася за всички системи за сетълмент, функциониращи в страната /т.е. сетълмент на пари, система за сетълмент на ДЦК, система за сетълмент на корпоративни ценни книжа, система за сетълмент на деривати-производни/.

В този смисъл, институциите, отговорни за изготвянето и приемането на законодателството, са Министерство на финансите, Държавна комисия по ценни книжа и Българска Народна Банка. Министерство на правосъдието е отговорно за предприемане на мерките, свързани със защитата на системите от неплатежоспособност на някои от участниците. Поради широкият обхват на Директивата и сложността на въпросите, транспонирането ѝ ще приключи до края на 2004г.

Съответни промени в регулаторната рамка на платежните и сетълмент системите ще осигури съществуването на “адекватни и ефективни процедури за разглеждане на жалби и изплащане на обезщетения при възникнали спорове”, съгласно чл. 10 от Директивата за презграничните кредитни плащания.

Понастоящем българското законодателство е частично хармонизирано с изискванията на Препоръка 97/489. Наредба №16 на БНБ за плащанията с банкови карти регламентира процедурите за издаване на банкови карти, както и за плащанията и другите транзакции с банкови карти на територията на Република България. Наредбата обхваща само издаването на банкови карти в страната и извършването на транзакции с такива карти. Наредбата не регламентира транзакциите с банкови карти, издадени от чуждестранни организации, като Visa International, Europay/MasterCard, American Express, съгласно техните правила и процедури, отнасящи се до международните кредитни и дебитни карти.

За пълната хармонизация на българското законодателство с Препоръка 97/489 на ЕК някои правила ще бъдат въведени и за кредитните карти, отстъпени дебитни карти, charge cards, както и за презареждащи се електронни платежни инструменти под формата на stored value cards +electronic tokens stored в паметта на мрежови компютър.

Транспонирането на Препоръката по отношение на смарт картите зависи от степента, в която използването им ще се превърне в обичайна практика в страната.

ИЗПИРАНЕ НА ПАРИ

В България има действащо звено за финансово разузнаване – Бюро за финансово разузнаване /БФР/, което действа ефективно от 1998г. От м. Май 1999г. БФР е член на Egmont Group.

Съгласно направените изменения и допълнения на Закона за мерките срещу изпирането на пари БФР е отделна административна структура – агенция към Министерство на финансите.

Агенцията има директор, зам.- директор и главен секретар. Личния състав на агенцията е 40 служителя. Съгласно новата структура личния състав на Бюрото за финансово разузнаване ще бъде групиран в три основни структурни звена както следва:

- Дирекция “Административна и финансова служба” – 6 служители

- Дирекция “Информация и анализ” - 17 служители
- Дирекция “Координация и контрол” –14 служители

Доклади за съмнителни сделки /ДСС/ се представят и анализират от Дирекция “Информация и анализ”. Дирекция “Координация и контрол” извършва международното сътрудничество и обмен на информация, взаимодействие с изпълнителната власт и надзорната функция на агенцията. Дирекция “Административна и финансова служба” оказва техническо съдействие на специализираната администрация.

Взаимодействието с търговските банки се осъществява в три направления:

- а) посредством обучение, организирано от БФР съвместно с Асоциацията на търговските банки (или с отделна банка) и БНБ
- б) в отделни случаи (събиране на допълнителна информация и наблюдение на съмнителни финансови операции)
- в) посредством надзорната дейност на БФР (Съгласно направените изменения и допълнения на Закона за мерките срещу изпирането на пари БФР контролира съответствието между изискванията по Закона за мерките срещу изпирането на пари с ДСС подавани от задължените да подават ДСС лица, в т. ч. Търговски банки).

В случай, че има достатъчно данни потвърждаващи съмнението за изпиране на пари БФР докладва случая на Министъра на финансите за отлагане на операцията или транзакцията, както и на Прокуратурата за стартиране на съдебна процедура. До 24 януари 28 банкови транзакции бяха отложени по заповед на Министъра на финансите въз основа на доклад на БФР, възлизащи общо на USD 992 855, DM 963 500 and EUR 89 162. Образувани са девет прокурорски преписки.

1554 ДСС бяха предоставени на БФР. По 1250 от тях се провежда полицейско разследване. Когато се анализират сложни случаи БФР призовава експерти от Полицията и от прокуратурата. Когато има подаден ДСС от финансова институция (банкова или не-банкова финансова институция) БФР им право да изисква допълнителна информация, включително и такава която представлява банкова тайна. Банките са включени в списъка на лицата, които трябва да предоставят тази информация.

В края на 1999 бяха направени две оценявания на мерките срещу изпиране на пари в страната – от PC-R-EV Committee от Съвета на Европа¹ и от Phare Multi-Country Programme for the Fight against Drugs – Measures against Money Laundering². През 2000 г. резултатите от тези оценки бяха вписани в Първия оценъчен доклад за България приет от PC-R-EV Committee и в Synthesis Report of the Phare Multi-Country Programme for the Fight against Drugs – Measures against Money Laundering. Последния бе представен на ГД “Разширяване” в Европейската комисия.

И двата доклада съдържат положителна оценка по прилагането на Закона за мерките срещу изпирането на пари. Бяха направени препоръки за подобряване на законодателната система. Тези препоръки бяха включени в Проекта на ЗИД на Закона за мерките срещу изпирането на пари.

¹ Виж Приложение А

² Виж Приложение Б

Проектът на ЗИД на Закона за мерките срещу изпирането на пари ³ бе приет и влезе в сила на 06.01.2001г. Измененията и допълненията засягат следните разпоредби:

- Обхвата на лицата, длъжни да предоставят ДСС по Закона за мерките срещу изпирането на пари бе разширен с лицата занимаващи се по професия с търговия на скъпоценни камъни, пенсионни фондове, специализирани одиторски предприятия, митническите власти, търговци на автомобили по професия, спортни организации, Централния депозитар, търговци на оръжие, петрол и петролни продукти и т. н.
- Банки, финансови къщи и обменни бюра са длъжни да идентифицират клиентите си в случаите на обмяна на валута в брой, когато сумата превишава 10 000 лв.
- Когато се извършва операция или транзакция за сметка на трети лица без разрешение, или чрез трето лице – приносител на документа за извършване на операцията или транзакцията, задължените лица трябва да идентифицират третите лица в полза на които е извършена операцията или транзакцията, лицето което е извършило операцията или транзакцията и приносителя.
- Когато има съмнение за изпиране на пари, БФР може също да бъде предупредено от служителите, задължени лица по закона, които не са отговорни за прилагането на мерките срещу изпиране на пари, като запази анонимността на тези лица.
- БФР може да изиска от търговските банки разкриване на информация за операции и транзакции на определен клиент, като тази информация не може да бъде отказана под претекст, че представлява банкова или търговска тайна, при положение че БФР е било уведомено писмено от БНБ, търговска банка или не-банкова финансова институция или издател, органи участващи в процеса на приватизация, Централния депозитар, както и ако има запитване от съответните международни органи или от органи от други страни въз основа на международни нормативни актове, двустранни споразумения или на принципа на реципрочността за съмнение за изпиране на пари.
- Контролиращите органи от БФР проверяват на място задължените от ЗМИП лица за предотвратяване и разкриване на изпиране на пари, както и когато съществува съмнение за изпиране на пари.

НЕДВИЖИМО ИМУЩЕСТВО

Съгласно последните изменения от 21.07.2000г. на чл.29 от Закона за собствеността, вече не е необходимо разрешение на Министъра на финансите за придобиване на право на собственост върху сгради и ограничени вещни права върху земя в страната от чуждестранни физически и юридически лица, освен ако не е предвидено друго в закон.

Единствено ограничение в тази насока е в чл.24, ал.1 от Закона за чуждестранните инвестиции, съгласно който чуждестранните физически и юридически лица, както и местни юридически лица с чуждестранно участие, трябва да получат разрешение за придобиване на право на собственост върху сгради и ограничени вещни права върху земя в пограничните зони и в други райони, които са от значение за националната сигурност, по ред, определен от Министерския съвет. Разрешението се издава от

³ Виж Приложение В

Министерския съвет или от оправомощен от него орган, който обявява своето решение в 45-дневен срок от подаването на заявлението. Отказът трябва да бъде мотивиран.

1. Състояние на поземлената реформа и процеса на реституция на земята.

Развитие на поземлената реформа и реституция на земята

По данни на Националния статистически институт към 25.01.2001г., са възстановени 56 650 263 декара земя, което представлява 99,79% от предвидената за реституция земя.

Анализът на данните за поземлената реформа показва, че реституцията на земеделски земи в Република България ще бъде завършена до месеци.

2. Настояща структура на земята с оглед предназначението ѝ (обработваема земя, лозя, овощни градини, горски земи и т.н.) и в какви райони се очаква търсенето да е най-голямо, и по-специално за земеделските земи и горите.

Структура на обработваемите земи

Данните за земеделските и горски земи са взети от включения в Решение № 512 от 19.07.2000г. на Министерския съвет баланс за различните видове територии с оглед тяхното предназначение към 31.12.1999г.

I. Земеделски земи	-	64 303 835 декара, включително
Обработваема земя	-	49 659 216 декара
II. Гори	-	36 569 184 декара

Баланс

За видовете земи, тяхното предназначение и вида собственост

Предназначение	Общо (в декари)	Вид на собствеността *				
		Частна	Държавна	Общинска	На фирми	Други
Земеделска земя	64 303 835	43 213 089	3 586 913	9 319 657	192 431	7 991 745
Обработваема	43 314 708	37 045 942	1 265 564	1 492 974	92 776	3 417 452
Многогодишни насаждения	3 133 681	2 313 638	113 312	226 599	2 910	477 192
Ливади	3 154 185	2 135 921	101 831	251 585	7 096	657 752
Оранжерии	56 672	1 553	50 256	3 445	0	1 418
Пасища	12 865 346	1 714 547	2 049 746	5 630 926	89 649	3 380 478
Полски пътища	1 779 273	1 488	6 204	1 714 128	0	57 453

* Определение на вида на собственост върху земеделски земи:

- Частна – собственост на физически или юридически лица, включително и кооперации;
- Държавна – земеделски земи, които са били държавна собственост преди влизане в сила на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (ЗСПЗЗ) (ДВ бр. 17 от 1991, изм.. ДВ бр. 34 от 2000), и е останала държавна собственост след края на реституцията;
- Общинска – земеделски земи, които не принадлежат на физически или на юридически лица, или на държавата. Съгласно чл. 19 от ЗСПЗЗ, общините управляват земеделските земи, които са останали след приключване на процеса на реституция. След 10-годишен период тази земя става общинска собственост;
- Църковни организации – земеделски земи, собственост на Българската православна църква и на други църковни организации.

Разделът “други видове собственост ” включва земи с няколко собственика, земеделски земи, управлявани от общината, за които не е изтекъл 10-годишния период, както и земеделски земи , за които е в процес на изясняване вида на собственост и не са още реституирани.

Пазарът на земя по отношение на земеделските земи е по-развит в североизточна България – в района на Добрич и Силистра, където са регистрирани сделки, свързани с продажба, замяна, отдаване под наем и лизинг на земеделски земи.

Има подчертан интерес относно вземане на земя на лизинг от държавния поземлен фонд, за създаване на плантации с целогодишни насаждения (лозя и овощни градини), предимно в районите на Плевен, Бургас, Хасково, Ямбол и Силистра.

Има интерес също и към закупуване на земеделска земя и използването ѝ за неземеделски нужди в райони с добре развита инфраструктура, около големи градове и по черноморското крайбрежие.

Процесът на реституция на горски земи започва през 2000г. Броят на издадените решения към 28.09.2000г. за реституиране на гори е 167 072, за общо 3,376,885 декара от горските земи, което представлява 50,82% от горските земи, предвидени за реституиране. Разпределението на тези горски земи, съгласно вида на собственост е както следва: 1,716,080 декара бяха възстановени на физически лица, 1,556,446 декара на общините и 104,359 декара на юридически лица.

До 27.12.2000г. собствеността върху 5,087,036 декара горски земи беше възстановена, което представлява 80% от земята, предвидена за реституция.

По данни от Отдел “Агростатистика” в Министерство на земеделието и горите, разделението на земите с оглед тяхното предназначение е следното:

Видове земя и преглед на предназначението ѝ 1999-2000 (BANSIK)		
	(ha)	(ha)
Основни видове	1999	2000
Общо житни (вкл. фуражни култури)	2 031 782	2 054 218
Общо маслодайни	691 476	601 520
Общо индустриални	106 674	85 428

немаслодайни		
Общо зеленчуци и цветя	260 350	214 839
Общо ливади и фураж	109 019	102 432
Общо обработваема земя	3 199 301	3 058 438
Ливади-овощни градини	32 193	29 514
Лозя	152 113	143 047
Овощни градини	129 031	109 240
Общо многогодишни растения	313 336	281 801
Незасята земя	377 438	467 573
Пасища	1 788 547	1 774 237
Обработваеми земеделски земи	5 678 622	5 582 050
Необработваеми земи*	242 644	292 510
Гори	3 697 072	3 697 684
Природни резервати	769 048	778 234
Райони, в които са извършени подобрения	713 296	750 205
Обща площ	11 100 683	11 100 683

* **Необработваеми земи** – земи, които не са включени в отглеждането на култури, култивирани в миналото, но не в последните две години и чието възстановяване е още възможно. Тези земи носят белези на минало култивиране или са изцяло обградени от обработваеми земи, и които също така включват опожарени земеделски територии.

BANSIK е основно проучване, извършвано от отдел “Агростатистика” от Министерство на земеделието и горите. Около 110 000 точки са изследвани. Те са включени в 3123 части, разположени равномерно по територията на цялата страна, с цел получаване на информация за местонахождението и предназначението на земята. За прилагането на BANSIK, терминологията за местонахождението и предназначението на земята е била създадена така, че да бъде съвместима с CRONOS класификацията на ЕС.

3. Информация за елементите на Българската земеделска политика и предвидените мерки за стимулиране развитието на работещи стопанства, на които в съответствие с Българската позиция е необходимо предоставянето на преходен период.

Политиката на България относно земеделието насочена към стимулиране развитието на работещи стопанства

Основен приоритет на българското правителство е да извърши реорганизации в сферата на земеделието посредством стабилно развитие на земеделските кооперации. Стратегическата цел е да се достигне висока ефективност, конкурентноспособност и експортна насоченост на земеделските дейности.

Законът за подпомагане на земеделските производители съдържа основните принципи и механизми във връзка със земеделската политика. Съгласно същия закон, държавата подпомага земеделските производители чрез икономически, социални, структурни и организационни мерки, научни и информационни центрове, а така също и

образователни и квалификационни програми. Ключов елемент е създаването на производствени групи. Помощта е предоставена главно по инвеститорски програми от Държавен фонд “Земеделие” и по предприєдинителна програма “САПАРД” на ЕС.

Искането за запазване на ограничения по отношение придобиването на право на собственост от чужденци е продиктувано от икономически и социални причини. Пазарът на земя в страната е все още в процес на развитие. Това е причината все още да не сме в състояние да достигнем реална цена при продажбата на земя. Премахването на ограниченията при придобиване на собственост върху земя от чуждестранни физически и юридически лица ще доведе до рязко покачване на цените, което от своя страна ще ограничи достъпа на българските земеделски стопани до земя, и ще е в противоречие с мерките, които българското правителство взема за развитието на работещи стопанства. Принудени от нарастващото търсене, много земеделски стопани ще продадат земите си, като по този начин ще се лишат от единствения начин за осигуряване на тяхната прехрана. Като се вземе предвид съществуващия дефицит на работни места в други сектори, това би довело до нарастване на безработицата и социалните проблеми на регионално и национално ниво.

Отчитайки тези проблеми, българското правителство взема последващи мерки за стимулиране пазара на земя и развитие на работещи стопанства. За да бъдат тези мерки напълно приложени и изпълнени техните цели, България има нужда от 10-годишен преходен период преди пълното либерализиране на пазара на земя.

Мерките, предприети от правителството, са насочени в три основни области:

1. Мерки за развитие на пазара и консолидиране на земята;
2. Подпомагане съживяването на земеделските стопанства чрез прилагане на националните схеми по Държавен фонд “Земеделие”;
3. Подготовка за получаване на помощи по линия на SAPARD.

1. Мерки за развитие на пазара на земята

Пазарът на земята в България все още не е напълно развит. Предлагането е по-голямо от търсенето на земя в повечето региони на страната. Информационната система за търсенето и предлагането на земеделска земя е създадена при Министерството на земеделието и горите, която включва софтуерни продукти, разработени през миналата година. Тази система е безплатна. Ако някой желае да закупи или продаде земя, може да влезе в системата чрез Интернет. Също така Министерството на земеделието и горите е открило във фойето на сградата си гише, където може да се получи информация, свързана с пазара на земята. При попълване на съответните формуляри заявителят, желаещ да закупи или продаде земя, се включва в системата.

Тези мерки ще подпомогнат развитието на пазара на земята в България и ще съдействат за формиране на реални цени на земята. От друга страна повишаването на ефективността на земеделските стопанства ще доведе до покачване на цените на българските земеделски земи и ще ги доближи до цените, установени в страните-членки на ЕС. Правителството предприема мерки за разширяване на земеделските площи, използвани за засяване с млади култури, което ще доведе до повишаване ефективността на земеделските стопанства. Приемането на Закон за уедряване на земята през 2001 г. ще реши проблема, произтичащ от съществуването на дребни земеделски стопанства, данни за които могат да бъдат извадени от таблица 1 на стр.15. По-едрите земеделски стопанства имат по-голяма икономическа стойност и съответно по-висока цена.

2. Подпомагане съживяването на земеделските стопанства чрез прилагане на националните схеми на Държавен фонд “Земеделие”

Единствено фермерите-физически лица и местни юридически лица, извършващи фермерска дейност, могат да използват националните схеми на Държавен фонд “Земеделие”.

Кредитни схеми за закупуване на фермерско оборудване

Кредитните схеми действат въз основа на споразумение, подписано между Държавен фонд “Земеделие”, обслужващата банка и доставчика на фермерско оборудване. Целта на кредитните схеми е фермерите да бъдат обезпечени с ясен инвестиционен план за закупуване на фермерско оборудване при изгодни кредитни условия.

Оборудването, предвидено за закупуване от България или от чужбина, е с най-високо качество.

Примери за подобни проекти са: “Български земеделски проект-1” и “Български земеделски проект-2” (за кредитиране закупуване на фермерско оборудване “John Deere”), проект “CLAAS Агропроект-България 2000” (за кредитиране закупуване на фермерско оборудване “CLAAS”), проект “Ефективно фермерство” (за кредитиране закупуване на фермерско оборудване “FENDT” и “LEMKEN”), “Българо-английски земеделски проект”, програма “Ново земеделие” (за кредитиране закупуване на трактори от “LANDINI”), проект “Нова Агро-България”, проект “Агротехника” (за пряко кредитиране закупуването на фермерско оборудване, производство на “Агротехника” АД, Карлово), проект “Агробул”, проект “SILA” (за пряко кредитиране закупуването на фермерско оборудване, производство на “Сила” АД, Ямбол).

Инвестиционни програми

Кредитите, предназначени за инвестиционни проекти на фермери, се предоставят в рамките на инвестиционни програми с оглед модернизирването на фермите и инвестициите в дълготрайни материални активи.

Инвестиционните проекти, кредитирани от Държавния фонд “Земеделие”, трябва да бъдат насочени към конкретни области, определени от държавата. Такива области са: закупуване на трактори, оборудване за трактори, жътварски машини и друго технологично и жътварско оборудване, закупуване на чистокръвни животни и животни за разплод, закупуване на оборудване (машини, съоръжения и екипировка), необходима за отглеждането на животни; изграждане, закупуване и реконструкция на сгради, необходими за производство на посеви и отглеждане на животни; разработване на трайни насаждения; възпроизводство на трайни насаждения, закупуване на земя за развитие или разширяване на фермерската дейност; разширяване на пчелните стопанства, закупуване на фермерско оборудване и терени за оризопроизводство, както и рехабилитация, възпроизводство и модернизация на оризовите плантации.

Инвестиционните програми на Държавен фонд “Земеделие” са достъпни за различни фермери⁴. Например програмата “Agriculture Start-up” предвижда финансиране на малки инвестиционни проекти, а програмите “Българска ферма” и “Развитие” предвиждат захранване на средни и големи инвестиционни проекти в селскостопанския

⁴ Виж Приложение Е

сектор. Програмата “Млад фермер” е насочена към подпомагане на млади фермери. Привличането на млади хора към селскостопански дейности е жизненоважно за увеличаването на тяхната ефективност. От една страна младите хора получават в наследство традициите на фермерството, а от друга – те стават все по-отворени за процесите на въвеждане на нови технологии в областта на селското стопанство с цел повишаване ефективността на техните стопанства.

Програмата “GREENHOUSES /оранжерии/” финансира инвестиции в оранжерийното производство като по-ефективен тип фермерство. Програмата “ECO-AGRICULTURE /Еко-земеделие/” осигурява средства за инвестиционни проекти, насочени към производство на екологично чисти продукти. Тези еко-хранителни продукти са много известни на европейския пазар и производството на такива продукти може да бъде изключително печелившо.

Програмата за планинско фермерство подкрепя инвестиционни проекти, предвидени за изпълнение в планинските области на България. Програмата е насочена към подпомагане развитието на планинските региони, тъй като понастоящем тези региони показват екстензивни форми на земеделие с ниски икономически и социални характеристики.

3. Подготовка за получаване на помощи по линия на SAPARD

Националният план за развитие на земеделието и селското стопанство 2000-2006 беше разработен за прилагането на програмата SAPARD, насочена към развитие на земеделски и селскостопански райони. Този план включва четири приоритетни области, като са предвидени 12 мерки в държавния и частния сектор, които ще бъдат финансирани по линия на SAPARD. Основните цели на Националният план са :

- Развитие на ефективно селскостопанско производство и насърчаване развитието на хранителновкусовия отрасъл като конкурентоспособен сектор при по-добра пазарна и технологична инфраструктура, както и стратегически ориентирани инвестиционни политики, недвусмислено насочени към достигане на стандартите на ЕС.
- Непрекъснато развитие на селското стопанство, изразяващо се в прилагане на най-добрите практики при въвеждане на алтернативна заетост, разнообразяване на икономическите дейности и създаване на необходимата инфраструктура. Това на свой ред ще подобри условията на живот и стандарта в селските общини, ще повиши възможностите за получаване на доходи и ще се открият нови възможности за повишаване на заетостта на хората, живеещи в райони със селско население.

За да бъдат финансирани по линия на програмата SAPARD, кандидатите трябва да притежават необходимия опит и квалификация в областта на селското стопанство. Тези, които нямат такъв опит, са длъжни да преминат съответен курс на обучение безплатно в рамките на програмата. Всички заявители трябва да имат подписани договори за дистрибуция на тяхната продукция и да са в състояние да докажат, че тяхното стопанство е функциониращо. При разработването на критериите за одобряване на проектите, по които бенефициенти са физически и юридически лица, кандидатстващи за финансиране по програмата SAPARD, са взети предвид условията, които ще доведат до преодоляването на структурни проблеми в областта на селското

стопанство и хранително-вкусовата промишленост. Фондовете на програмата ще бъдат използвани за насърчаване на:

- Създаване на пазарна инфраструктура, което ще доведе до установяване на реални цени от производителите на селскостопанска продукция;
- Фермерите, които да могат да се сдобият с достатъчно земя, собствена или под наем, за да достигнат икономическа жизнеспособност и да поддържат операции в среда на нарастваща конкурентноспособност – икономическата жизнеспособност се дефинира като пълно оползотворяване на селскостопанските ресурси при минимална ефективна скала и способност за опериране и генериране на достатъчна нетна продукция, без получаване на средства под формата на правителствена подкрепа за оперативна дейност или намаляващо ниво на задлъжнялост;
- Млади фермери, които се определят като особено важни за развитието в дългосрочен план;
- Стабилни дългосрочни връзки между производителите и преработвателите, които играят важна роля за стабилизиране на цените и служат за стимул за увеличаване на инвестициите в специфични селскостопански активи като овощни градини и лозя.
- Създаване на обединения на производителите, което е важен инструмент за намаляване на несигурността в средата, подобряване на условията на търговия и установяване на ценова стабилност, както и пазарните разходи на селскостопанските производители.
- Избрани подсектори в производствения и преработвателния сектор. С избирането на приоритетни сектори и дейности се постига още по-добра концентрация на ресурси и по-висока производителност, което от своя страна съдейства за постигане на целите на българската селскостопанска политика.

4. Информация за пазарните цени на основните категории земеделски земи в представителни райони през последните години; големина и разпределение на фермите; структура на собствеността /брой на стопанствата на цялата територия – държавна собственост, собственост на физически или юридически лица/

Пазар и пазарни цени на основните категории земеделска земя

1. Етапи в развитието на земеделската реформа

Пазарът на земеделска земя отразява икономическите отношения в развитието на земеделската реформа, което обикновено се вижда най-накрая и процесите като цяло са бавни и еволюционни. Докато либерализирането на пазарните цени на земеделски продукти е възможно в рамките на една календарна година, за пазара на земеделска земя е необходимо повече време. Задействането чрез административни дейности може да предизвика големи деформации.

Пазарът на земеделска земя е част от земеделската реформа, и що се отнася до приоритетите в земеделските отношения, мястото на правоотношенията свързани със земята имат различна значимост при преход към пазарни отношения в земеделието.

През първия етап, на заден план на трансформациите в сектора бе Закона за собствеността и използването на земеделски земи. Приоритетите за земята бяха диктувани от тезата, че реституцията ще бъде този мотив, който ще развие пазарните отношения в сектора. Продължителността на процеса на реституция е напълно нормална, т. к. е свързано с възстановяване собствеността първоначалните собственици.. Още повече че тази реформа засегна почти цялото население. Сложността и продължителността на процеса на реституция доведоха до понижаване на производството на основните култури и продукти. Това определи обхвата на приоритетите на втория етап от земеделската реформа.

Втори етап – беше докладвано че основата на земеделската реформа е създадена чрез законодателна рамка и затова начина на използване на земята и ефективността на производство трябваше да бъдат решени моментално. Стопанствата започнаха да се адаптират към пазарните условия. В резултат бе преодолян спада и стабилизирането на производството за периода 96-99г. стана факт.

Трети етап – балансът между двата процеса през 1999г. /собственост – използване/ доведе до търсене на механизми за активиране на земеделските процеси. Възможностите за администриране на процесите бяха почти нулеви. Еволюционната трансформация в сектора отреди още веднъж водеща роля на отношенията свързани със земята, вече не чрез административна дейност, а чрез пазар на земеделска земя. За използването на земята определящо значение имаше не дотолкова правната рамка, колкото създаване на конкурентноспособни производствени структури.

2. Пазар на селскостопанска земя⁵

В процеса на реституция на земята, сделките със селскостопанска земя бяха незначителни. Първото проучване на пазара за селскостопанска земя бе проведено от System of agromarket information през 1998г. Не бе събрана информация за сделки със селскостопанска земя, при което основните причини бяха следните:

- Липса на документи за собственост
- Неуредени отношения между наследници
- Несъответствие между търсенето и предлагането по региони
- Значителни различия в цените за купуване и продаване

През 1999 и 2000 г. бяха проведени проучвания на пазара на земеделска земя от представителни извадки, които бяха определени в процеса на проучване през 1998г. На основата на тези извадки стана възможно определянето на състоянието и тенденциите на развитие на пазара за селскостопанска земя. Пълно проучване на пазара за селскостопанска земя бе изготвено през ноември 2000 г., което предостави пълно описание на пазара. На основата на това ще бъде направено табло, което ще се актуализира периодично през 2001г. и ще предостави информация за посоката на процеса.

През 1999г. бе забелязано значително движение на пазара, което е характерно и за 2000г. Получените данни от проучването от септември 1999г. и 2000г. дават основание да се счита, че пазарът на земеделска земя постепенно се активизира.

Типично за пазара на земя през 1999-2000г.:

⁵ Виж Приложение Е

- През 1999г. предлагането значително надвиши търсенето, но през 2000г. се наблюдава равновесие както между обема на търсени и предлагани земи, така и между продажната и покупна цена. В подкрепа на това твърдение е факта, че през 2000г. разликата между минималната и максималната стойност на сделките е незначителна. Средната цена направена на базата на извадката към септември 2000г. е следната: трета категория – 110 лв/декар; четвърта категория - 106 лв/декар. В заключение може да се каже, че цените продължават да бъдат ниски, въпреки тяхно повишаване през 1999г.

Най-развитите пазари на земя се намират в североизточните и югоизточните райони на страната. Причините са следните:

- Сравнително висока степен на реституция и издаване на документи за собственост;
- Реализация на пазара на култивираните земеделски култури. По правило тези райони на страната са специализирани в производство на зърнено-фуражни култури, където обемът е определящ за ефективността на производството. Зърнено-фуражните култури се характеризират с най-добрата реализация на пазара и с гарантирана стабилност на доходите на земеделските производители за целия преходен период. Търсенето на земя е за масиви над 100 декара. Според проучването, през 2000г. са били сключени над 900 сделки за 29 450 декара, като са преобладавали земи от трета и четвърта категория.

Най-слабо развит е пазарът на земеделска земя в северозападния и централния южен район. Причините могат да бъдат търсени в следните направления:

- Определяща е структурата на производството в тези райони. Отглеждането на интензивни култури е свързано с необходимостта от по-малки площи (3-10декара) за реализация на производството. Голямата част от производителите устройват фермите си в съответствие с характерните размери на земята.
- Друг важен фактор е значителният риск свързан с реализирането на пазара и съответно възвръщането на инвестициите, вложени в закупуването на земята. Почти целогодишно се наблюдават промени в търсенето и предлагането на засетите площи, в тези райони – от излишък в предлагането до относителен дефицит. В резултат на това, в първия случай покупната цена представлява 55-60 % от стойността на продукцията, а във втория – покупната цена е почти два пъти по-висока. При култивирането на тези посеви съществува значителен риск свързан с климатичните условия

От гледна точка на сключени сделки, пазарът на земеделската земя в северната централна северозападната част от страната е средно развит. В югозападните райони няма сключени сделки с изключение на общините на гр. Сандански и Петрич, където са сключени 271 сделки за 928 декара земя, или средно за парцели по 3-4 декара. Специфичните климатични условия фаворизират отглеждането на ранни реколти и интензивно използване на почвите за повече от 2 реколти годишно.

3. Прогноза

В сравнение с 1999г., цените през 2000г. се повишиха с 30 %, но въпреки това те остават относително ниски в сравнение с пазарните цени в страните от ЕС. За въпросния период реализацията на собствеността чрез даване под наем е по-привлекателен вариант, отколкото продаването на земеделска земя.

Очаква се пазарът на земеделска земя да се разрасне през следващите години към другите региони. Леко повишаване на цените и стабилизация към максималните граници за 2000г. вероятно ще бъде преобладаващата тенденция за 2001г. Основата за прозрачност на процеса, както и решенията за купуване и за продаване на земеделска земя, ще бъде процесът на предоставяне на информация за нивото на сключени сделки по региони. Нарастването на покупните цени и прилагане на механизми за интервенция от страна на държавата вероятно ще стимулира закупуването на земя, т. к. някои от рисковите фактори в земеделието ще бъдат регламентирани.

Структура на собственост на земеделски територии

Вид собственост	Площ в декари	%
Частна	43 213 089	67.2
Държавна	3 586 913	5.6
Общинска	9 319 657	14.5
Религиозни организации	192 431	0.3
Друга	7 991 745	12.4
Общо	64 303 835	100

ТЕСТ ЗА ПРИЛОЖИМОСТ НА “ПРОУЧВАНЕ НА СТРУКТУРАТА НА ЗЕМЕДЕЛСКИЕ СТОПАНСТВА”

През февруари 2000г., отдел “Агростатистика” в Министерство на земеделието и горите проведе тест за приложимост на “проучване на структурата на земеделските стопанства”. Въз основа на териториалната извадка бяха разгледани 7 632 стопанства от цялата страна. общата земеделска площ на тези стопанства е 1 557 939 хектара или около 28% от използваемата земеделска площ в България през 1999г.*

Резултатите от този тест не са представителни и не могат да се правят заключения за цялата страна. Връзката, която показват тези анализи е свързана с извадката и не може да бъде показателна за страната.

В таблиците е представено разделянето на разгледаните стопанства по клас на площите в хектари и спрямо юридическия им статус. Стопанствата на юридически лица, отглеждащи по-малко от 1 хектар земя са 2 145. Възможно е териториалната извадка да не включва голяма част тези “полу-стопанства”. Трябва да вземем в предвид, че някои от тях отглеждат и животни и култивираната площ не е единственият индикатор за размера на стопанството.

Таблица 1

*The used farming land in Bulgaria for the year 1999 is 5,678,622 hectares. This includes the non-arable land, which according to the BANSIK nomenclature is under a separate code, namely non-arable land.

Брой на стопанствата	Разпределение на стопанствата по класи (площ в хектари)								
	0-5	5-100	100-250	250-1000	1000-1500	1500-2500	над 2500	total	%
Общ брой на стопанствата	4809	935	303	1029	309	197	50	7632	100
Физически лица	4794	825	91	116	15	6	5	5852	76.7
В % за съответната класа	99.7	88.2	30.0	11.3	4.9	3.0	10.0	76.7	
Юридически лица	6	69	179	863	287	186	43	1633	21.4
В % за съответната класа	0.1	7.4	59.1	83.9	92.9	94.4	86.0	21.4	
други	9	41	33	50	7	5	2	147	1.9
В % за съответната класа	0.2	4.4	10.9	4.9	2.3	2.5	4.0	1.9	

Източник: Тест за провеждане на "Проучване на структурата на стопанствата в България", Отдел "Агростатистика", МЗГ, 1999г.

Table 2

Използвана площ	Разпределение на стопанствата по класи (площ в хектари)								
	0-5	1-100	100-250	250-1000	1000-1500	1500-2500	над 2500	Total	%
Общ брой на стопанствата	6627	20334	50644	585164	376572	365436	153163	1557940	100
Физически лица	6608	15020	13615	54508	18127	10425	17875	136178	8.7
В % за съответната класа	99.7	73.9	26.9	9.3	4.8	2.9	11.7	8.7	
Юридически лица	7	3914	31358	507012	350237	345565	129494	1367587	87.8
В % за съответната класа	0.1	19.2	61.9	86.6	93.0	94.6	84.5	87.8	
други	12	1400	5670	23644	8208	9446	5794	54174	3.5
В % за съответната класа	0.2	6.9	11.2	4.0	2.2	2.6	3.8	3.5	

От всичките разгледани стопанства 442 обработват държавна общинска земя, 1 375 стопанства обработват частна земя на ю. лица и 6 114 – частна на ф. лица.

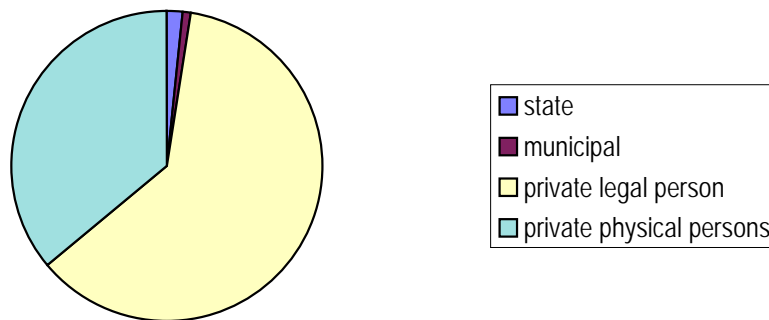
Разпределението на площите спрямо вида на собственост е показано в табл. 3 и на графиката.

Таблица 3

Type of property	Area (hectares)	In %
Държавна	26730	1.7
Общинска	14024	0.9
Total	40754	2.6
Частни ю. Лица	953097	61.2
Кооперации	888876	57.1
Частни ф. Лица	564088	36.2
Общо (хектари)	1557939	100

Източник: Тест за провеждане на “Проучване на структурата на стопанствата в България”, Отдел “Агростатистика”, МЗГ, 1999г.

Разпределение на площите спрямо вида на собствеността

В момента Отдел “Агростатистика” провежда същинското проучване за структурата на земеделските стопанства в България, което включва 12 000 стопанства. Тя предвижда да получи представителна извадка до началото на 2001г. Резултатите ще бъдат предоставени колкото е възможно по-скоро.

4. Структура на горските земи в България по разпределение, собственост и служители.

Собственост на горската земя

Преходния период необходим за придобиване на права за собственост на гори и горска земя от чужди физически и юридически лица се обосновава от същите социални и икономически причини както при земеделската земя.

Съгласно действащото законодателство, по закон горите и защитените територии са изключителна собственост на държавата (Закон за защитените територии – национални паркове и резервати), както и горите намиращи се на площи, предназначени за водосъбирателни зони за питейна вода; горите в територии на 200 метра от границата на РБългария; гори защитаващи инженерно-технически съоръжения и т. н. - съгласно Закона за горите.

Повечето от реституираните права на собственост над гори и парцели от горския фонд на физически лица са с много малки размери, като няколкото наследници трябва да се споразумеят за собствеността.

Структура на горите и горските земи

От общата площ горите и горските земи възлизащи на 3 894 256 хектара, 1 135 867 хектара са иглолистни, 695 030 са широколистни високостъблени, 549 051 са гори за реструктуриране, 865 065 са горички които ще станат високостъблени, 115 059 нискостъблени и 524 185 са горски ливади и поляни.

След приключване на реституцията горите, които не са държавна собственост са 545 146 хектара или 14% от общата площ на горите и горските земи. Тези цифри не са окончателни поради възможност от подаване на жалби срещу решения на поземлените комисии.

Според очакванията търсенето на два определени вида горска земя ще бъде най-голямо. Единият е в района на националната планина и морските курорти, а другият е в региона, където частната собственост на гори е силно концентрирана и където са се запазили традициите за стопанисване на гори.

В момента горите и горските земи се стопанисват от 16 регионални горски стопанства и 173 горски станции.

Приоритети на политиката на правителството относно горите:

- приключване на възстановяването на собствеността върху гори и горски земи и реструктуриране на дейностите в този сектор;
- стопанисване и експлоатация на държавни и частни гори въз основа на баланс между икономическите и факторите на средата с цел стабилно развитие;

- изравняване на цените на дървесния материал и на другите горски продукти с международните цени, в съответствие с пазарната икономика;
- назначаване на предприемачи за горска сеч и подобни икономически дейности;
- естествено възстановяване на стари гори;
- оценка на гори и горски земи;
- определяне на гори и горски земи в съответствие с кадастъра;
- запазване на генетичните ресурси и биологичното разнообразие на държавните и недържавните гори
- развиване на ефективен лов, фото-, еко- и др. форми на туризъм;
- постоянен контрол върху болестите застрашаващи горската растителност;
- ефективна защита на горите от пожари и незаконна сеч;
- стриктно спазване на международните споразумения и конвенции за предпазване на биологичното разнообразие и на защитените природни области;
- поддръжка за възстановяване и формиране на кооперативни горски организации;

ПРИЛОЖЕНИЕ А

СЪВЕТ НА ЕВРОПА

ЕВРОПЕЙСКИ КОМИТЕТ ПО КРИМИНАЛНИ ВЪПРОСИ

/ЕККВ/

**Избиране на Комитет от експерти за оценка на мерките срещу изпирането на пари
/PC-R-EV/**

ПЪРВИ ДОКЛАД ЗА ОЦЕНКА НА БЪЛГАРИЯ РЕЗЮМЕ

PC-R-EV екип от оценители, съпроводени от колеги от Специалните сили за финансови задачи /FATF/ посетиха България между 16 и 19 ноември 1999г. По време на посещението на място, режимът на изпиране на пари в България действаше вече ефективно от една година. През 1998г. бе приет нов Закон за мерките срещу изпирането на пари /ЗМИП/, осигуряващ единна рамка за борбата срещу изпирането на пари. Бе създадена специална административна структура, отговаряща за прилагането на закона – Бюро за финансово разузнаване /БФР/. Това е административна единица, отговорна *inter alia* за събиране, обработка, разкриване, съхраняване и анализиране на информация за съмнителни сделки от задължените лица. БФР е директно подчинено на Министъра на финансите.

От 1 ноември 1998г. до 31 септември 1999г. БФР е получило 132 ДСС, като 44% от тях са от банки. Това има за резултат, считано от октомври 1999г., арестуването на 26 лица и започването на 4 процеса. Били са замразени 613 000 USD, 279 000 DM и 37 000 EURO, а впоследствие иззети или задържани, и след това иззети. По време на оценката 18 дела са предадени на прокуратурата и 42 дела са изпратени на НСБОП за първоначална информация и координация.

БФР е в постоянен контакт с отделните институции, които изготвят доклади. БФР има право да обменя информация с партньорите си в други страни и следователно има правно основание за обмен на информация с други административни структури за финансово разузнаване, независимо от техния характер.

Значителни усилия бяха направени чрез приемането на ЗМИП и създаването на БФР за развитието на превантивен режим, способен да посрещне заплахите за финансовата система от изпирането на пари. Все още, разбира се, е рано, но основите са поставени и ЗМИП транспонира много от съответните международни стандарти в българското законодателство. Обхватът на мероприятията със задължения съгласно закона в някои случаи стига по-далеч от съществуващите международни стандарти.

Оценителите бяха впечатлени от ангажимента и ситемния подход към развитието на своята работа от страна на персонала на БФР. Въпреки това, те се нуждаят от още ресурси, особено от анализатори и експерти във финансовите области, които ще бъдат застрашени, когато местното изпиране на пари стане по-усложнено – като пазара на ценни книжа.

От гледна точка на получаване на информация, системата изглежда функционира добре. Също така, изглежда се развива добре сътрудничеството между БФР и лицата задължени да докладват по ЗМИП, както и между БФР, надзорните институции, полицията, прокуратурата и съответните министерства.

България е страна, която е уязвима от изпирането на пари. Трябва да ѝ бъде признат факта, че тя е признала своята уязвимост и сега предприема многобройни позитивни стъпки да се защити. Нейната стратегия за действие срещу заплахата сега се базира главно на БФР. БФР с настоящия си състав от мотивирани и отдадени на работата си служители, следователно има много голяма задача. Съществуването на БФР и оперативното функциониране е една от най-окуражителните характеристики на битката на България срещу изпирането на пари.

ПРИЛОЖЕНИЕ Б

Многонационална програма ФАР за борба срещу наркотиците Мерки срещу изпирането на пари

Доклад-резюме

4.10. България

Правна рамка: Българският закон за мерките срещу изпирането на пари влезе в сила през 1998г.

Институционална рамка: Функциониращо звено за финансово разузнаване, България е подписала и ратифицирала Виенската конвенция и Страсбургската конвенция без резерви; член на Егмонт

Заклучения

- Законът е в съответствие с почти всички изисквания на Директивата /т.е. определението на изпирането на пари в закона е в съответствие с критериите в директивата, изпирането на пари е криминализирано в Наказателния кодекс и определението за лица е в съответствие с Директивата/ и България има добре функционираща система за борба с изпирането на пари, възприема своите задължения сериозно и с голяма отдаденост систематично се стреми да подобри изпълнението.
- От особено значение, влияние и движеща сила зад усилията срещу изпирането на пари е БФР /звено за финансово разузнаване/; налице е както организацията, така и структурата, а също и професионалният ангажимент е повече от очевиден.
- В заключение на всичко това е честно да се отбележи, че независимо от огромните политически, икономически и социални проблеми, пред които е изправена България, като цяло българската система срещу изпирането на пари е от висока и значима класа.

България

Опровержение

Всички коментари са направени върху английската версия на българския Закон за мерките срещу изпиране на пари от 9 юли 1998г. /наричан още Закон/.

Да се има предвид, че това е неофициален превод и могат да възникнат някои недоразумения при превода на Закона на английски език.

Общи бележки

На 23 февруари 2000г. в София се състоя среща между представители на Министерството на правосъдието, Министерството на вътрешните работи, Националната банка, прокуратурата и Бюрото за финансово разузнаване, от една страна, и експерти на ЕС от Швеция, Холандия, от друга.

Прогресът при прилагане на Европейската директива за изпиране на пари беше разгледан и бе дискутирано състоянието към момента на българската система.

Правна рамка

Общи бележки

Тази оценка се базира на английската версия на Закона. Целта е да се прецени дали Законът отговаря на международните правни стандарти за борба срещу изпирането на пари и по-специално, на Директивата.

Общото впечатление е, че България, която има съответното законодателство и функциониращо звено за финансово разузнаване /Бюрото/, има функционираща система за борба срещу изпирането на пари. Законът отговаря на почти всички изисквания на Директивата.

В процес на разглеждане е нов /законопроект срещу изпирането на пари/ ЗИД на ЗМИП. В момента е в ход съгласувателна процедура между министерствата и Законът вероятно ще бъде представен на парламента през март.

Обхват на закона и дефиниции

Определението за изпиране на пари в чл. 2 на Закона отговаря на изискванията на Директивата. Всички престъпления са доказани нарушения при изпирането на пари, както при задължението за подаване на информация, така и след това при криминализирането. Изпирането на пари е криминализирано в Наказателния кодекс. Беше споменато, че определението на изпиране на пари в Наказателния кодекс е малко по-различно. В проекта за нов закон се планира в Закона да има същата дефиниция като тази в Наказателния кодекс.

Лицата, обхванати от Закона, включват банки, небанкови финансови институции, застрахователи и инвестиционни компании. На екипа бе казано, че почти всички директиви на ЕС от финансовия сектор се прилагат. Определението за лица изглежда, че е в съответствие с Директивата. Нещо повече, включва *inter alia* хазарт, нотариуси, пощи, стокови борси, политически партии, профсъюзи, неправителствени организации, одитори и данъчни служби. Това отива далеч над изискванията на Директивата. Ефективността на Закона да покрие всички тези лица не е много ясна. Банките досега са правили повечето от докладите; в допълнение и пощите, и нотариусите са подавали информация.

Предложено е списъкът на лицата да бъде разширен в законопроекта със застрахователни брокери, пенсионни фондове, митнически служби и др.

Организации, включени в борбата срещу изпирането на пари

С чл. 10 на Закона се определя, че информацията, получена от лицата, ще бъде съхранявана, преглеждана, обработвана и разкривана от Бюрото. Бюрото е член на група Егмонт.

Нищо не е споменато в Закона за надзорните органи. Екипът бе информиран, че различните надзорни органи упражняват контрол върху различни лица. Централната банка осъществява надзор над банките и е най-активното надзорно тяло в случая с изпирането на пари. Осъществява се надзор над всички финансови институции. Бюрото или Министерството на финансите осъществява надзор над останалите лица. Наличието на различни надзорни органи изисква добра координация между институциите.

Забрана на изпирането на пари

Съгласно чл. 1 на Закона цел на закона е да предотвратява изпирането на пари и да разкрива действия на физически и юридически лица, насочени към изпирането на пари чрез или във връзка с престъпление. Следователно чл. 2 на Директивата е приложен.

Идентифициране на клиенти

Съгласно чл. 4 на Закона е задължително да се идентифицира клиент при всяка операция и влизане в сделка, надвишаваща 30 000 лв. Съществува също задължение за идентифициране в случай на повече от една операция или транзакция, които изглеждат

свързани, когато те достигнат 30 000 лв., или т.нар. свързани сделки. Няма задължение за идентификация на клиента, когато по време на извършването на транзакцията или в някой следващ момент след сключването точната сума на цялата транзакция не е известна и транзакцията надвишава 30 000 евро. Следователно ал.2 на член 3 от Директивата е частично приложен в Закона.

Член 4 на Закона включва задължението да се идентифицират клиентите винаги, когато има съмнение за изпиране на пари. Това отговаря на изискванията на чл.3.6 на Директивата. В допълнение чл. 5 на Закона гласи, че когато една операция или транзакция е извършвана от името на трета страна, лицето трябва да изиска нотариално заверено пълномощно, да идентифицира присъстващото лице и депозиращото лице. Това излиза извън изискванията на чл.3 на Директивата.

В Закона няма задължение, гласящо че клиентът ще бъде идентифициран при влизане в бизнес контакт, като откриване на сметка или предлагане на отговорно пазене. Екипът беше уверен, че юридическо лице никога не започва бизнес контакт без да идентифицира клиента. Това е регламентирано в различни разпоредби. Екипът бе също уверен, че в България няма анонимни сметки. Изискването на чл. 3.1. от Директивата следователно е приложена само по отношение на кредитните и финансови институции. Настоятелно се препоръчва в Закона да има задължение да се идентифицира клиентът във всички случаи, когато се започва бизнес контакт.

В Закона не са регламентираны изискванията на чл.3.3 на Директивата, касаещи идентификация в случай на застрахователни премии. Освен това не е транспониран чл. 3.7 на Директивата, отнасящ се до идентификация в случай, когато клиентът е кредитна или финансова институция. Може да се претендира, че неприлагането на този член създава на институциите излишна работа.

Съхраняване на информация

Чл. 8 на Закона включва задължението за лицата да съхраняват данните, получени при идентифициране на клиента и тези от транзакцията поне в продължение на пет години, което отговаря на изискванията на Директивата.

Преглед на съмнителните транзакции

Винаги когато има съмнение за изпиране на пари лицата трябва да съберат информация, касаеща материалните елементи и измерения на операцията или транзакцията, съответните документи и други идентификационни особености. Член 5 на Директивата, отнасящ се до преглед на съмнителните транзакции, изглежда че е приложен. Ако няма такова задължение, една недокладваща институция винаги може да се самоизключи от задълженията съгласно Закона, твърдейки, че не е знаела, че транзакцията е била съмнителна по отношение изпиране на пари. За да има ефикасна борба с изпирането на пари, институциите трябва да имат задължението да прегледат всички съмнителни транзакции.

Система за предоставяне на информация

Съгласно чл.11 на Закона, в случаите, когато е установено изпиране на пари или има съмнение за такова, лицата трябва да информират Бюрото преди извършване на операцията или транзакцията. Съгласно чл. 18 в случаите, когато лицата установят данни относно изпиране на пари, те веднага трябва да уведомят Бюрото.

Съгласно чл.13 на Закона съществува задължението, в случай на установяване на изпиране на пари или при съмнение за такова, лицата да изпратят на Бюрото всякаква допълнителна информация, изисквана по отношение на операцията или транзакцията.

Подаването на информация е задължително само за лицата, а не за директорите и служителите. АLINEЯ 1 на чл.6 на Директивата следователно е само частично приложена. Има задължение в чл.6.3. за лицата да създадат специализирани звена за идентифициране на клиента, които трябва в случаите, когато има съмнение за изпиране на пари, да осигурят информация, събирана от Бюрото. Тази част от член 6 на Директивата следователно е приложена.

Няма разпоредба, съгласно която информацията, получена от звеното за финансово разузнаване, трябва да бъде използвана единствено за целите на този Закон. Това означава, че получената информация от звеното за финансово разузнаване може да бъде използвана и за други цели, освен за изпиране на пари. На екипа беше казано, че Бюрото е получило 310 доклада през 1999г. Повечето от тях са от банки и някои от данъчните власти и нотариусите.

Преустановяване на транзакции

Съгласно член 11 на Закона, когато се установи изпиране на пари или има съмнение за такова, лицата трябва да уведомят Бюрото преди да бъде извършена операцията или транзакцията. Министерството на финансите може по предложение на Бюрото, съгласно чл.12 на Закона, да преустанови дадена операция или транзакция за период до три работни дни. В случаите, когато лицата считат, че забавянето на операцията или транзакцията е невъзможно, или може да възпрепятства установяването на изпиране на пари, това лице трябва да информира Бюрото веднага след осъществяване на операцията или транзакцията. Член 7 на Директивата може следователно, да бъде считан за изцяло приложен.

Предупреждение към клиентите

Съгласно чл.14 на Закона лицата нямат право да уведомяват клиента или някое трето лице за разкриването на информацията при уведомяването. Няма задължение за техните директори и служители да не разкриват, че информацията е била дадена на звеното за финансово разузнаване. Следователно, член 8 на Директивата не е приложен.

Отговорност за вреди при уведомяване

Член 15 на Закона гласи, че разкриването на информация не включва отговорност за нарушаване на други закони. Няма ограничение за информацията, предоставена на доверие. Изискването на чл.9 на Директивата може да се разглежда като приложена за лицата, въпреки, че нищо не е споменато за уведомяване от служители и директори.

Разкриване на информация от компетентните власти

В Закона няма разпоредба, гласяща че надзорните институции, които получат данни, показващи изпиране на пари, трябва да уведомят Бюрото. Въпреки това, екипът беше информиран, че това е регламентирано в отделна разпоредба за всяка надзорна институция.

Вътрешни процедури и обучение на служители

Съгласно член 16 на Закона лицето няма да приема вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари. Вътрешните правила трябва да установят точни критерии по отношение различаването на съмнителни операции или транзакции и клиенти, процедура за обучение на техните служители и използването на технически средства за предотвратяване и откриване на изпиране на пари. Лицето също така трябва да създаде специализирани звена за осигуряване на информация за Бюрото. Член 11 на Директивата следователно е приложен.

Наказания

Член 23 на Директивата изисква да бъдат налагани наказания за нарушение на приетите мерки. Както физическите, така и юридическите лица могат да бъдат глобявани за административни нарушения. Изискванията на член 14 на Директивата, следователно може да се считат за приложени.

Институционална рамка

България е ратифицирала и приложила както Виенската конвенция, така и Страсбургската конвенция без резерви.

От особено значение, влияние и движеща сила зад усилието срещу изпирането на пари е несъмнено БФР /ЗФР/. България приема своите задължения сериозно и систематично с голяма отдаденост следи за подобряване на изпълнението. Със скорошното преместване на БФР в нова сграда вече са налице както организация, така и инфраструктура, и професионалната ангажираност е повече от очевидна. Повечето от основните условия за добро функциониране на БФР са изпълнени /персонал, достъп до информация, ниво на професионализъм/.

Като общо заключение е честно да се изтъкне, че независимо от огромните политически, икономически и социални проблеми, пред които е изправена България, като цяло българската система срещу изпирането на пари е от високо и значимо качество и, на базата на сравнението и на това, което резонно може да се очаква, тя със сигурност отговаря на критериите на правото на ЕС в това отношение.

ПРИЛОЖЕНИЕ В

ЗАКОН ЗА МЕРКИТЕ СРЕЩУ ИЗРИПАНЕТО НА ПАРИ

*Изменен със Закона за изменение и допълнение на
Закона за мерките срещу изпирането на пари
(Публикуван в Държавен вестник, брой 1 от 2 януари 2001г.)*

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) С този закон се определят мерките срещу изпирането на пари, както и организацията и контролът по тяхното прилагане.

(2) Целта на закона е предотвратяване и разкриване действията на физически и юридически лица, насочени към изпирането на пари.

Чл. 2. (1) Изпиране на пари е подготовката, осъществяването и приемането на резултата от действия, чрез които парични средства или друго имущество, както и добитото от тях, станали притежание на дадено лице чрез или по повод на престъпление, се въвеждат в стопанския оборот.

(2) Изпиране на пари е налице и в случаите на:

1. преобразуване или прехвърляне на имущества, придобити чрез или по повод на престъпление;

2. укриване или прикриване на естеството, източника, местоположението, разпореждането, движението или правата по отношение на имуществовата, придобити чрез или по повод на престъпление;

3. придобиване, притежаване или използване на имущества със знанието в момента на получаването, че са придобити чрез или по повод на престъпление.

(3) Изпиране на пари е налице и когато първоначалното престъпление е извършено в чужбина и не попада под наказателната юрисдикция на Република България.

Чл. 3. (1) Мерките за предотвратяване и разкриване на действията по изпирането на пари са идентифициране на лица, събиране, съхраняване и разкриване на информацията относно операции и сделки.

(2) Мерките по ал. 1 са задължителни за:

1. Българската народна банка, търговските банки и небанковите финансови институции по смисъла на член 1, ал. 5 от Закона за банките;

2. застрахователи;

3. инвестиционни дружества, инвестиционни посредници и управляващи дружества;

4. пенсионни фондове;

5. органи по приватизацията;

6. лица, организиращи възлагането на обществени поръчки;

7. лица, организиращи и провеждащи хазартни игри;

8. юридически лица, към които има взаимоспомагателни каси;

9. лица, които предоставят паричен заем срещу залагане на вещи;
 10. пощенски служби, които приемат или получават пари или други ценности;
 11. нотариуси;
 12. борси и борсови посредници;
 13. лизингови предприятия;
 14. държавни и общински органи, сключващи договори за концесии;
 15. политически партии;
 16. професионални съюзи и съсловни организации;
 17. юридически лица с нестопанска цел;
 18. дипломирани експерт-счетоводители и специализирани одиторски предприятия;
 19. данъчни органи;
 20. митнически органи;
 21. търговци, продаващи автомобили по занятие;
 22. спортни организации;
 23. Централния депозитар;
 24. лица, които извършват по занятие сделки с благородни метали и скъпоценни камъни;
 25. търговци на оръжие, петрол и петролни продукти;
 26. търговци на алкохол и цигари;
 27. търговци на едро.
- (3) Мерките по ал. 1 са задължителни за лицата по ал. 2 и тогава, когато те са обявени в несъстоятелност и в ликвидация.
- (4) Мерките по ал. 1 се прилагат и към регистрираните в чужбина клонове на лицата по ал. 2 и 3.

Глава втора ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА КЛИЕНТИ, СЪБИРАНЕ, СЪХРАНЯВАНЕ И РАЗКРИВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

Раздел I Идентифициране на клиенти

Чл. 4. (1) Лицата по чл. 3, ал. 2 и 3 са длъжни да идентифицират клиентите си при установяване на трайни търговски отношения, както и при извършване на операции и при сключване на сделки на стойност над 30 хил. лв., а Българската народна банка, банките, финансовите къщи и обменните бюра - и при обмяна на валута в брой на стойност над 10 хил. лв.

(2) Алинея 1 се прилага и в случаите на извършване на повече от една операция или сделка, които поотделно не надвишават 30 000 лв. или тяхната равностойност в чужда валута, съответно 10 000 лв. или тяхната равностойност в чужда валута, но са налице данни, че операциите или сделките са свързани.

(3) Лицата по чл. 3, ал. 2 и 3 са длъжни да идентифицират клиентите си и извън случаите по ал. 1 и 2, когато възникне съмнение за изпиране на пари.

Чл. 5. (1) Ако операцията или сделката се извършва чрез представител, лицата по чл. 3, ал. 2 и 3 са длъжни да изискат доказателства за представителната власт и да идентифицират представителя и представлявания.

(2) Ако операцията или сделката се извършва в полза на трето лице без упълномощаване или чрез трето лице - приносител на документи за извършване на операцията или сделката, лицата по чл. 3, ал. 2 и 3 са длъжни да идентифицират третото

лице, в полза на което е извършена операцията или сделката, лицето, извършило операцията или сделката, и приносителя.

Чл. 6. (1) Идентифицирането се извършва:

1. за юридическите лица - чрез представяне на официално извлечение за актуалното им състояние от съответния регистър, а ако лицето не подлежи на регистрация - на заверен препис от учредителния акт и регистриране на наименованието, седалището, адреса и представителя;

2. за физическите лица - чрез представяне на официален документ за самоличност и регистриране на неговия вид, номер, издател, както и на името, адреса, единния граждански номер, а за физическите лица, имащи качеството на едноличен търговец - и чрез представяне на документите по т. 1.

(2) Лицата, които по закон са задължени да се регистрират данъчно, представят копие от данъчната регистрация.

(3) Лицата, които по закон са задължени да се регистрират митнически, представят копие от митническата регистрация.

(4) В случаите, когато определена дейност подлежи на лицензиране, разрешение или регистриране, лицата, извършващи сделки и операции във връзка с тази дейност, представят копие от съответната лицензия, разрешение или удостоверение за регистрация.

(5) Лицата по чл. 3, ал. 2, т. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 12, 14, 18, 19 и 20 създават специализирани служби за идентифициране на клиенти, които:

1. събират, обработват, съхраняват и разкриват информация за конкретните операции или сделки;

2. събират доказателства относно собствеността на имуществото, подлежащо на трансфер;

3. изискват сведения за произхода на паричните средства или ценности - предмет на операциите или сделките; произходът на тези средства се удостоверява с декларация;

4. събират информация за своите клиенти и поддържат точна и подробна документация за операциите им с парични средства или ценности;

5. при съмнение за изпиране на пари предоставят събраната информация по т. 1, 2, 3 и 4 на агенция "Бюро за финансово разузнаване" по реда на чл. 11.

(6) Лицата по чл. 3, ал. 2, т. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 12, 14, 18, 19 и 20 изпълняват лично задълженията си, когато не е възможно да се създаде специализирана служба.

(7) Всички лица по чл. 3, ал. 2 и 3 изпълняват задълженията си по чл. 6 независимо дали създават специализирана служба.

Раздел II

Събиране на информация

Чл. 7. (1) Когато възникне съмнение за изпиране на пари, лицата по чл. 3, ал. 2 и 3 са длъжни да съберат информацията относно съществените елементи и размери на операцията или сделката, съответните документи и другите идентифициращи данни.

(2) Събраните данни могат да се използват само за целите на този закон.

Раздел III

Съхраняване на информация

Чл. 8. В случаите по чл. 4 - 7 лицата по чл. 3, ал. 2 и 3 са длъжни да съхраняват за срок 5 години данните за клиентите и документите за извършените сделки и операции. За клиентите срокът тече от началото на календарната година, следваща годината на

прекратяването на отношенията, а за сделките и операциите - от началото на календарната година, следваща годината на тяхното извършване.

Чл. 9. Данните и документите по чл. 8 се предоставят на Агенция "Бюро за финансово разузнаване" при поискване в оригинал или служебно заверен препис. Редът, сроковете и периодичността се определят в правилника за прилагане на закона.

Раздел IV Разкриване на информация

Чл. 10. (1) Информацията, получена от лицата по чл. 3, ал. 2 и 3, се съхранява, проучва, анализира и разкрива от агенция "Бюро за финансово разузнаване", която е юридическо лице на бюджетна издръжка към министъра на финансите със седалище София.

(2) Структурата и организацията на дейността на агенция "Бюро за финансово разузнаване" се определят с устройствен правилник, приет от Министерския съвет.

(3) В агенция "Бюро за финансово разузнаване" могат да бъдат привлечени като експерти представители на Българската народна банка, Министерството на вътрешните работи, Министерството на правосъдието, на органите на съдебната власт и други специалисти.

(4) Взаимодействието между Министерството на финансите и Министерството на вътрешните работи се урежда с инструкция на двамата министри.

(5) Взаимодействието между агенция "Бюро за финансово разузнаване" и административните структури към министъра на финансите се извършва по ред, определен от министъра на финансите.

Чл. 11. (1) При съмнение за изпиране на пари лицата по чл. 3, ал. 2 и 3 са длъжни да уведомят незабавно Агенция "Бюро за финансово разузнаване" преди извършването на операцията или сделката, като забавят нейното осъществяване в рамките на допустимия срок съгласно нормативните актове, уреждащи съответния вид дейност.

(2) В случаите, когато забавянето на операцията или сделката е обективно невъзможно, лицето по чл. 3, ал. 2 и 3 уведомява Агенция "Бюро за финансово разузнаване" незабавно след извършването ѝ.

(3) Уведомяването на агенцията може да се извърши и от служители на лицата по чл. 3, ал. 2 и 3, които не отговарят за прилагането на мерките срещу изпирането на пари. Агенцията запазва анонимността на тези служители.

Чл. 12. (1) В случаите по чл. 11, ал. 1 и 3 министърът на финансите по предложение на директора на Агенция "Бюро за финансово разузнаване" може да спре с писмена заповед определена операция или сделка за срок до три работни дни, считано от деня, следващ деня на издаването на заповедта. Ако до изтичането на този срок не бъде наложена превантивна мярка, заповедта или възбрана, лицето по чл. 3, ал. 2 и 3 може да извърши операцията или сделката.

(2) Агенция "Бюро за финансово разузнаване" незабавно уведомява прокуратурата за спирането на операцията или сделката, като представя необходимата информация при запазване анонимността на лицето по чл. 3, ал. 2 и 3, извършило уведомяването по чл. 11 или 18.

(3) Прокурорът може да наложи превантивна мярка или да направи искане пред съответния съд за налагане на заповедта или възбрана. Съдът следва да се произнесе по искането не по-късно от 24 часа от постъпването му.

(4) При установяване на данни за престъпление агенция "Бюро за финансово

разузнаване" уведомява прокуратурата, като запазва анонимността на лицето по чл. 3, ал. 2 и 3, извършило уведомяването по чл. 11 или 18.

Чл. 13. (1) При уведомяване по чл. 11 или 18 агенция "Бюро за финансово разузнаване" може да поиска от лицата по чл. 3, ал. 2 и 3, без Българската народна банка и банките, информация относно съмнителни операции, сделки или клиенти. Поисканата информация се предоставя в определения от агенцията срок.

(2) При писмено уведомяване по чл. 11 или чл. 18 от лице по чл. 3, ал. 2, т. 1, 2, 5 и 23 и при запитване по чл. 22 агенция "Бюро за финансово разузнаване" може да поиска от Българската народна банка и банките информация относно съмнителни операции, сделки или клиенти. Поисканата информация се предоставя в определения от агенцията срок.

(3) Агенция "Бюро за финансово разузнаване" може да поиска от държавните и общинските органи информация при условията на ал. 1, която не може да ѝ бъде отказана. Поисканата информация се предоставя в определения от агенцията срок.

(4) При определяне на срока по ал. 1 - 3 агенцията съобразява обема и съдържанието на исканата информация.

(5) За нуждите на анализа агенция "Бюро за финансово разузнаване" получава от Българската народна банка статистическа информация по чл. 7 от Валутния закон.

(6) Агенция "Бюро за финансово разузнаване" има право на безвъзмезден достъп до информационните регистри, изградени и поддържани с бюджетни средства.

(7) Предоставянето на информация по ал. 1 - 6 не може да бъде отказано или ограничено по съображения за служебна, банкова или търговска тайна.

Чл. 14. Лицата по чл. 3, ал. 2 и 3 и техните служители не могат да уведомяват своя клиент или трети лица за разкриването на информация в случаите по чл. 9, 11, 13, 17 и 18.

Чл. 15. Разкриването на информация в случаите по чл. 9, 11, 13, 17 и 18 не поражда отговорност за нарушаване на други закони.

Раздел V

Защита на информацията

Чл. 15а. (1) Агенция "Бюро за финансово разузнаване" може да използва информацията, съставляваща служебна, банкова или търговска тайна, както и защитената лична информация, получена при условията и по реда на чл. 9, 11, 13, 17 и 18, само за целите на този закон.

(2) Служителите на агенция "Бюро за финансово разузнаване" и експертите по чл. 10, ал. 3 не могат да разгласяват, да използват за лично или на свързани с тях лица облагодетелстване сведения и факти, съставляващи служебна, банкова или търговска тайна, които са им станали известни при изпълнение на служебните им задължения.

(3) Служителите на агенцията, както и експертите по чл. 10, ал. 3 подписват декларация за опазване на тайната по ал. 2.

(4) Разпоредбата на ал. 2 се отнася и за случаите, когато посочените лица не са на служба или изпълнението на задачата, за която са били привлечени по чл. 10, ал. 3, е приключило.

Глава трета ВЪТРЕШНА ОРГАНИЗАЦИЯ И КОНТРОЛ

Чл. 16. (1) Лицата по чл. 3, ал. 2 и 3 в 4-месечен срок от влизането в сила на закона или от регистрацията им приемат вътрешни правила за контрол и предотвратяване изпирането на пари, които се утвърждават от директора на агенция "Бюро за финансово разузнаване.

(2) Вътрешните правила по ал. 1 установяват ясни критерии за разпознаване на съмнителните операции или сделки и клиенти, реда за обучаване на персонала и използването на техническите средства за предотвратяване и разкриване изпирането на пари.

(3) Вътрешните правила по ал. 1 се изпращат на директора на агенция "Бюро за финансово разузнаване" за утвърждаване в 14-дневен срок от тяхното приемане.

Чл. 17. (1) Контролът по прилагането на закона се упражнява от министъра на финансите и директора на Агенция "Бюро за финансово разузнаване".

(2) Контролните органи на Агенция "Бюро за финансово разузнаване" извършват проверки на място на лицата по чл. 3, ал. 2 и 3 по прилагането на мерките за предотвратяване и разкриване изпирането на пари, както и при съмнение за изпиране на пари.

(3) Контролни органи на Агенция "Бюро за финансово разузнаване" са определените от директора на агенцията длъжностни лица от нейния състав.

(4) Проверките по ал. 1 могат да бъдат извършвани съвместно с органите, на които със специален закон е възложено да упражняват контрол върху лицата по чл. 3, ал. 2 и 3.

(5) Проверките се извършват въз основа на писмена заповед на министъра на финансите или на директора на Агенция "Бюро за финансово разузнаване", в която се посочват целите, срокът и мястото на проверката, проверяваното лице, както и името и длъжността на проверяващите лица.

(6) Лицата по чл. 3, ал. 2 и 3, държавните органи, органите на местното самоуправление и техните служители са длъжни да оказват съдействие на контролните органи на Агенция "Бюро за финансово разузнаване" при изпълнението на техните функции.

(7) При извършване на проверките на място контролните органи по ал. 3 имат право на свободен достъп в служебните помещения на лицата по чл. 3, ал. 2 и 3, както и да изискват документи и да събират сведения във връзка с изпълнението на възложената им задача.

Чл. 17а. (1) Министърът на финансите по предложение на директора на Агенция "Бюро за финансово разузнаване" определя служителите, които имат право на добавка за работа в системата на финансовото разузнаване, както и индивидуалния ѝ размер за всеки служител.

(2) Средствата по ал. 1 се определят в размер 25 на сто от годишния размер на средствата за работна заплата по бюджета на Агенция "Бюро за финансово разузнаване" за съответната година и се включват в Закона за държавния бюджет за същата година.

(3) Средства в размер 30 на сто, набрани от наложени санкции по този закон, постъпват като приходи в бюджета на Агенция "Бюро за финансово разузнаване" и се използват за капитални вложения за подобряване на материалната база, за обучение и за участие в международни прояви.

(4) Редът за начисляване и разходване на средствата по ал. 3 се определя с наредба на министъра на финансите.

(5) Служителите на агенцията задължително се застраховат срещу злополука и по застраховка "Живот".

Чл. 18. (1) Когато лицата по чл. 3, ал. 2 и 3 установят данни за изпиране на пари, незабавно уведомяват Агенция "Бюро за финансово разузнаване".

(2) Агенция "Бюро за финансово разузнаване" може да получи данни за изпиране на пари освен от субектите по ал. 1 и от държавни органи или чрез международен обмен.

Чл. 19. Когато лице по чл. 3, ал. 2 и 3 не изпълни задълженията си по този закон, министърът на финансите може:

1. да го задължи да предприеме конкретни мерки, необходими за отстраняване на нарушенията;

2. да отнеме издаденото разрешение, ако той го е издал, или да изиска това от органа, който е издал разрешението за упражняване на съответната дейност.

Чл. 20. Актовете по чл. 19, т. 2 могат да се обжалват по реда на Закона за Върховния административен съд.

Глава четвърта МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Чл. 21. (1) Агенция "Бюро за финансово разузнаване" чрез органите на съдебната власт и Министерството на правосъдието уведомява компетентните органи в чужбина за получени от нея данни относно първоначалните престъпления и свързаните с тях престъпления по изпирането на пари, за които българският Наказателен кодекс не се прилага.

(2) В случаите, когато в хода на досъдебно или съдебно производство са получени данни относно първоначално престъпление по изпиране на пари и Министерството на правосъдието уведоми компетентните органи в чужбина, копие от уведомлението се изпраща за сведение на Агенция "Бюро за финансово разузнаване".

Чл. 22. Агенция "Бюро за финансово разузнаване" по своя инициатива и при запитване обменя информация по случаи, свързани със съмнение за изпиране на пари, със съответните международни органи и с органи на други държави въз основа на международни актове и двустранни споразумения.

Глава пета АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 23. (1) Който извърши или допусне да се извърши нарушение по чл. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13 и 15а се наказва с глоба от 500 до 10 000 лв., ако деянието не съставлява престъпление.

(2) Който извърши или допусне да се извърши нарушение по чл. 11, 14 и 18, се наказва с глоба от 5000 до 20 000 лв., освен ако деянието не съставлява престъпление.

(3) Който извърши или допусне да се извърши нарушение по чл. 16, се наказва с глоба от 200 до 2000 лв., ако деянието не съставлява престъпление.

(4) Когато нарушението по ал. 1, 2 и 3 е извършено от юридическо лице, на същото се налага имуществена санкция от 2000 до 50 000 лв.

Чл. 24. (1) Актовете за установяване на нарушението се съставят от контролните

органи на Агенция "Бюро за финансово разузнаване", а наказателните постановления се издават от министъра на финансите.

(2) Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Имущества, придобити чрез престъпление" по смисъла на чл. 1 и 2 са имуществата, произтичащи от осъществяването на престъпление.

2. "Имущества, придобити по повод на престъпление" по смисъла на чл. 1 и 2 са имуществата, получени, за да бъде извършено или загдето е извършено престъпление.

3. "Първоначално престъпление" е всяко престъпление, облагите от което са предмет на изпиране на пари.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Този закон отменя Закона за мерките срещу изпирането на пари (ДВ, бр. 48 от 1996 г.).

§ 3. В срок 3 месеца от влизането в сила на закона лицата по чл. 3, ал. 2 и 3 са длъжни да предадат на Агенция "Бюро за финансово разузнаване" наличната информация за изпиране на пари.

§ 4. В срок 5 месеца от влизането в сила на закона лицата по чл. 3, ал. 2, т. 1, 2, 3, 4, 5, 9, 11, 13 и 18 са длъжни да приведат организацията и дейността си в съответствие с изискванията на този закон и да представят вътрешните си правила по чл. 16 на министъра на финансите.

§ 5. В чл. 10 от Закона за административните нарушения и наказания (обн., ДВ, бр. 92 от 1969 г.; изм., бр. 54 от 1978 г., бр. 28 от 1982 г., бр. 28 и 101 от 1983 г., бр. 89 от 1986 г., бр. 24 от 1987 г., бр. 94 от 1990 г., бр. 105 от 1991 г., бр. 59 от 1992 г., бр. 102 от 1995 г., бр. 12 и 110 от 1996 г. и бр. 11, 15 и 59 от 1998 г.) след думата "укривателите" се поставя запетая и се добавя "както и допустителите".

§ 6. Изпълнението на закона се възлага на Министерския съвет, който приема правилник за неговото прилагане в двумесечен срок от влизането на закона в сила.

Този Закон е приет от 38-то Народно събрание на 9 юли 1998 г. и Държавния печат на Народното събрание е поставен върху него.

ПРИЛОЖЕНИЕ Г

РЕШЕНИЕ № 512 на МС

19 юли 2000 г.

За утвърждаване на балансите по видове територии според предназначението им и на баланса на поливните площи в Република България към 31 декември 1999 г.

На основание чл. 8, ал. 2 във връзка с чл. 4 от Закона за единния кадастър на Народна Република България и чл. 23, т. 4 от Правилника за прилагане на Закона за единния кадастър на Народна република България, приет с Постановление № 36 на Министерския съвет от 1983 г. (ДВ, бр. 74 от 1983 г.)

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ

РЕШИ:

1. Утвърждава балансите по видове територии според предназначението им и баланса на поливните площи в Република България към 31 декември 1999 г. съгласно приложения № 1 и 2.
2. Изключва от баланса на поливните площи 709 488 дка съгласно приложение №2.
3. Министърът на регионалното развитие и благоустройството, министърът на земеделието и горите и председателят на Националния статистически институт да организират съставянето на следващите баланси по видове територии според предназначението им в Република България към 31 декември 2000 г. и да ги внесат за утвърждаване от Министерския съвет до 30 юни 2001 г.

Приложение 1 към т. 1

Балансите по видове територии според географското им предназначение (данни към 31 декември 1999)

Регион	Общо		Вид площ							
	Площ	%	Земеделска площ			Гори	Урбанизирана площ	Водни течения и водна площ	Минна площ	Транспортна и инфраструктурна площ
			Обща площ	Включително обработваема площ	От нея поливна площ					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Общо за страната	110 971 368	100.00	64 303 835	49 659 210	8 180 618	36 569 184	4 637 120	2 009 932	2 693 880	757 417
01 Благоевград	6 452 255	5.81	2 397 203	1 152 630	290 784	3 559 867	138 692	53 257	281 016	22 220
02 Бургас	7 747 939	6.98	4 004 317	3 153 608	311 363	3 123 056	182 230	188 407	205 510	44 419
03 Варна	3 818 878	3.44	2 259 974	1 942 387	165 757	1 081 392	294 284	73 847	72 872	36 509
04 Велико Търново	4 662 613	4.20	3 091 963	2 626 033	542 706	1 138 195	220 141	95 109	83 554	33 651
05 Видин	3 033 390	2.73	2 061 604	1 705 836	358 968	743 680	102 773	74 693	35 255	15 385
06 Враца	3 937 591	3.55	3 002 706	2 524 384	426 796	573 369	233 671	71 202	34 369	22 274
07 Габрово	2 023 040	1.82	1 067 775	721 617	65 296	807 692	87 157	19 800	27 086	13 530
08 Добрич	4 723 199	4.26	3 800 207	3 454 754	52 008	570 745	257 775	13 555	43 906	37 011
09 Кърджали	3 208 748	2.89	1 369 918	599 649	61 653	1 469 353	78 979	68 056	207 155	15 287
10 Кюстендил	3 051 517	2.75	1 541 134	832 320	163 425	1 238 260	104 317	29 471	123 073	15 202
11 Ловеч	4 128 531	3.72	2 229 707	1 540 530	89 926	1 581 090	150 105	40 622	104 093	22 914
12 Монтана	3 627 596	3.27	2 572 460	2 093 670	255 801	779 012	115 384	95 419	46 101	10 220
13 Пазарджик	4 459 325	4.02	1 589 829	1 184 041	502 208	2 473 244	148 536	111 187	107 055	29 474
14 Перник	2 392 784	2.16	1 293 613	917 428	91 501	845 388	124 965	30 910	83 209	14 699
15 Плевен	4 337 960	3.91	3 522 891	3 005 105	547 737	417 559	197 463	150 345	22 919	26 783
16 Пловдив	5 962 234	5.37	3 483 923	2 753 915	1 151 026	1 811 193	276 569	170 401	168 367	51 781
17 Разград	2 637 568	2.38	1 905 632	1 634 870	154 166	540 222	134 688	18 239	22 361	18 426
18 Русе	2 791 324	2.52	2 082 939	1 789 558	461 665	418 778	142 542	76 759	44 170	26 138
19 Силистра	2 846 977	2.57	1 993 061	1 703 290	67 948	622 851	151 867	56 284	7 142	15 772
20 Сливен	3 544 090	3.19	1 830 103	1 460 496	348 549	1 427 222	69 114	66 021	77 709	73 921
21 Смолян	3 193 928	2.88	870 607	438 384	0	2 079 337	55 728	23 307	153 248	11 701
22. София регион	1 344 428	1.21	550 988	434 247	102 640	416 402	267 734	43 912	46 457	18 935
23 София	7 059 028	6.36	3 182 435	1 923 183	239 933	3 376 577	276 839	53 880	124 765	44 532
24 Стара Загора	5 152 023	4.64	2 923 748	2 421 002	435 022	1 624 139	222 864	120 741	222 901	37 830
26 Хасково	2 560 166	2.31	1 703 172	1 362 957	445 601	662 285	109 938	35 163	31 777	17 831
25 Търговище	5 538 998	4.99	3 285 934	2 404 884	219 812	1 698 182	220 176	120 055	179 960	34 691
27 Шумен	3 379 770	3.05	2 105 600	1 789 280	373 984	970 687	167 431	49 234	63 732	23 088
28 Ямбол	3 355 468	3.02	2 580 392	2 089 158	254 343	519 407	105 158	60 056	74 118	16 337

Бележка: Всички площи са в декари

Приложение 2
Към т. 1 и 2

Балансите по видове територии според географското им предназначение
(данни към 31 декември 1999)

Регион	Общо		Вид площ							
	Площ	%	Земеделска площ			Гори	Урбанизирана площ	Водни течения и водна площ	Минна площ	Транспорт на и инфраструктурна площ
			Общо площ	Включително обработваема площ	От нея поливна площ					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Общо за страната	110 971 368	100.00	64 303835	49 659 210	8 180 618	36 569 184	4 637 120	2 009 932	2 693 880	757 417
01 Благоевград	6 452 255	5.81	2 397 203	1 152 630	290 784	3 559 867	138 692	53 257	281 016	22 220
02 Бургас	7 747 939	6.98	4 004 317	3 153 608	311 363	3 123 056	182 230	188 407	205 510	44 419
03 Варна	3 818 878	3.44	2 259 974	1 942 387	165 757	1 081 392	294 284	73 847	72 872	36 509
04 Велико Търново	4 662 613	4.20	3 091 963	2 626 033	542 706	1 138 195	220 141	95 109	83 554	33 651
05 Видин	3 033 390	2.73	2 061 604	1 705 836	358 968	743 680	102 773	74 693	35 255	15 385
06 Враца	3 937 591	3.55	3 002 706	2 524 384	426 796	573 369	233 671	71 202	34 369	22 274
07 Габрово	2 023 040	1.82	1 067 775	721 617	65 296	807 692	87 157	19 800	27 086	13 530
08 Добрич	4 723 199	4.26	3 800 207	3 454 754	52 008	570 745	257 775	13 555	43 906	37 011
09 Кърджали	3 208 748	2.89	1 369 918	599 649	61 653	1 469 353	78 979	68 056	207 155	15 287
10 Кюстендил	3 051 517	2.75	1 541 134	832 320	163 425	1 238 260	104 317	29 471	123 073	15 202
11 Ловеч	4 128 531	3.72	2 229 707	1 540 530	89 926	1 581 090	150 105	40 622	104 093	22 914
12 Монтана	3 627 596	3.27	2 572 460	2 093 670	255 801	779 012	115 384	95 419	46 101	10 220
13 Пазарджик	4 459 325	4.02	1 589 829	1 184 041	502 208	2 473 244	148 536	111 187	107 055	29 474
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
14 Перник	2 392 784	2.16	1 293 613	917 428	91 501	845 388	124 965	30 910	83 209	14 699
15 Плевен	4 337 960	3.91	3 522 891	3 005 105	547 737	417 559	197 463	150 345	22 919	26 783
16 Пловдив	5 962 234	5.37	3 483 923	2 753 915	1 151 026	1 811 193	276 569	170 401	168 367	51 781
17 Разград	2 637 568	2.38	1 905 632	1 634 870	154 166	540 222	134 688	18 239	22 361	18 426
18 Русе	2 791 324	2.52	2 082 939	1 789 558	461 665	418 778	142 542	76 759	44 170	26 138
19 Силистра	2 846 977	2.57	1 993 061	1 703 290	67 948	622 851	151 867	56 284	7 142	15 772
20 Сливен	3 544 090	3.19	1 830 103	1 460 496	348 549	1 427 222	69 114	66 021	77 709	73 921
21 Смолян	3 193 928	2.88	870 607	438 384	0	2 079 337	55 728	23 307	153 248	11 701
22. София регион	1 344 428	1.21	550 988	434 247	102 640	416 402	267 734	43 912	46 457	18 935
23 София	7 059 028	6.36	3 182 435	1 923 183	239 933	3 376 577	276 839	53 880	124 765	44 532
24 Стара Загора	5 152 023	4.64	2 923 748	2 421 002	435 022	1 624 139	222 864	120 741	222 901	37 830
26 Хасково	2 560 166	2.31	1 703 172	1 362 957	445 601	662 285	109 938	35 163	31 777	17 831
25 Търговище	5 538 998	4.99	3 285 934	2 404 884	219 812	1 698 182	220 176	120 055	179 960	34 691
27 Шумен	3 379 770	3.05	2 105 600	1 789 280	373 984	970 687	167 431	49 234	63 732	23 088
28 Ямбол	3 355 468	3.02	2 580 392	2 089 158	254 343	519 407	105 158	60 056	74 118	16 337

Бележка: Всички площи са в декари

ПРИЛОЖЕНИЕ Д

ИНВЕСТИЦИОННИ ПРОГРАМИ В ДЪРЖАВЕН ФОНД “ЗЕМЕДЕЛИЕ”

I. Земеделски програми за стартиране на бизнес.

Програмата отпуска краткосрочни и дългосрочни преференциални кредити на суми до 20 000 лв.

II. Програма за българските земеделски производители.

Програмата отпуска краткосрочни и дългосрочни преференциални кредити за инвестиционни проекти за земеделски производители в размер на 150 000 лв. За да се възползва от възможностите на програмата земеделския производител следва да участва с 10% от финансирането по проекта.

III. Програма за развитие.

Държавен фонд “Земеделие” подпомага земеделските производители в прилагането на инвестиционни проекти, където участието на самите земеделски производители е не по-малко то 30% от общата сума на инвестиционния проект.

IV. Програма за земеделските стопанства в планинските райони.

Държавен фонд “Земеделие” отпуска преференциални инвестиционни кредити на суми до 25 000 лв. за придобиването на активи. Земеделски производители от планинските райони в България могат да се възползват от кредитите по тази програма. Програмата има за цел да се развият планинските райони, тъй като към настоящия момент за тези райони са типични екстензивния вид земеделие и земеделие в слабо развити икономически и социални форми.

V. Програма за екологично земеделие.

Тази програма на Държавен фонд “Земеделие” подпомага земеделски производители при прилагането на инвестиционни проекти на суми до 320 000лв., които имат за цел органически чисто земеделско производство. Участието на земеделските производители следва да бъде най-малко 25% от общата сума на инвестиционния проект.

VI. Програма за млади земеделски производители.

Съгласно тази програма се отпускат преференциални кредити в размер до 20 000 лв. Тази програма предоставя финансова подкрепа за кредитирането на инвестиционни проекти на млади земеделски производители – лица до 35 годишна възраст.

VII. Програма за оранжерии.

Програмата стимулира ефективните и интензивни форми на земеделие за подпомагане на производството в оранжерии. Държавен фонд “Земеделие” подпомага инвестиционни проекти на суми в размер до 1 500 000 лв. Участието на земеделските производители е определено на минимум 35% от стойността на инвестиционния проект, докато сумата, отпусната от Държавен фонд “Земеделие” не може да надхвърля 975 000 лв. Процедурите по програмата за оранжерии може да бъде използвана за прилагането на инвестиционни проекти по придобиването, реконструкцията и производството на нови оранжерии.

VIII. Програма за основни ремонтни работи и рециклиране на трактори.

Държавен фонд “Земеделие” подпомага земеделски производители в инвестиционни проекти за:

- Основни ремонтни работи на частен трактор – до 25 000 лв.
- Покупка на рециклиран трактор – до 30 000 лв.

Собствения принос на земеделския производител следва да бъде минимум 20 % и периода за възстановяване на сумите до 2 години.

Освен гореспоменатите програми Държавен фонд “Земеделие” гарантира земеделските производители по отношение на кредити за закупуване на земя за земеделски нужди.

Гарантираните от фонда кредити са в размер до 135 000 лв. и периода за възстановяване на сумите е до 60 месеца. Това има за цел консолидирането на земеделските земи, развитието на пазара и други.

Кредитни схеми за закупуването на земеделски машини

“Проект българско земеделие –1” и “Проект българско земеделие – 2”

Тези схеми се отнасят за закупуването на земеделски машини “John Deere” съгласно договори, сключени с “Мегатрон” ООД, София, 11, бул. “Дондуков”, през 2000 г.

Проект “KLAAS Агропром – България 2000”

Този проект отпуска кредити за закупуването на земеделски машини “KLAAS” съгласно договори, сключени с “Рapid – КБ” ООД – генерален представител на “KLAAS KAD” или с дистрибутори в страната преди 31.12.2000 г.

Проект “Ефективно земеделие” се отнася за кредити за закупуването на земеделски машини “FENDT” и “LEMKEN”, съгласно договори сключени с “А.Ц.К.” ООД, София, ул. “Екзарх Йосиф” 50.

Българо-английски проект за земеделие”

Този проект се отнася за кредити за закупуването на земеделски машини съгласно договори сключени с “Фермер – 2000” ООД, Стара Загора.

Програма “Ново земеделие”

Закупуване чрез кредит на трактори “LANDINI” съгласно договори, сключени с “Оптиком” ООД, Стара Загора, бул. “Цар Симеон” 1А.

Проект “Агроню България

Закупуване чрез кредити на земеделски машини както по Приложение 1, съгласно договори, сключени с “Ванто трейд ауто”, София, “Самоковско шосе” 99.

Проект “Агротехника”

Отнася се до пряко кредитиране на закупуването на земеделски машини, съгласно договори, сключени с “Бултрекс” ООД, “Левски”.

Проект “СИЛА”

Преки кредити за закупуване на земеделски машини, произведени от “СИЛА” АД, Ямбол.

ПРИЛОЖЕНИЕ Е

Пазарът на земеделски земи на базата на сключени сделки 1999/2000

Регион Евростат	Район	Категория земя *	Цена в лв./дка 1999**	Категория земя	Цена в лв./дка 2000	Промяна в %
Северозападен	Видин	III-V	60-70	IV-VI	100-110	+62
	Лом	IV-V	90-100	III-IV	120-130	+32
	Враца	II-III	60-100	III-VII	70-90	0
Северен- централен	Ловеч	III-IV	70-80	II	90-110	+33
	Плевен	III-V	70-120	III-IV	90-130	+16
	Руси	III-IV	50-90	III-IV	110-130	+71
Североизточен	Добрич	I-IV	95-130	III-IV	95-120	-4
	Шумен	III-IV	40-80	III-IV	110-130	+100
Югоизточен	Бургас	III-IV	120-180	III-IV	135-190	+8
	Поморие	IV	350-400	III-IV	200-320	-31
	Айтос	III	90-120	III-V	100-140	+14
	Ямбол	III	100-120	III-IV	90-100	-14
Южен- централен	Пловдив	III-IV	120-130	III-V	180-190	+48
	Стара Загора	III-IV	120-150	III-V	170-180	+30
	Казанлък	IV	120-140	IV-V	240-280	+100
		Благоевград	III-IV	120-160	IV-VII	190-220
Югозападен	Сандански	III-IV	120-160	IV-VII	190-220	+46
	Петрич	III-IV	130-145	V-VIII	180-190	+35

* Категоризацията на земята в България е извършена на базата на Наредбата за категоризация на земеделска земя в случай на промяна на нейното предназначение и цел – Постановление № 261 на МС от 17.10.1996 г. (ДВ, бр. 90, 1996).

Земята се категоризира в 10 категории след оценка на нейното качество. Оценката на качеството на земята включва:

- оценка на факторите, определящи плодородността на почвата;
- икономическа оценка на земята.

Оценката на елементите, определящо плодородността на почвата се определя с рейтинги.

Икономическата оценка на земята се прави на базата на оценката за плодородността на почвата по различни култури и парцели. Икономическата оценка се прави на базата на сравнителни и финансови параметри.

Сравнителната оценка се осъществява чрез 3 индикатора:

- общо производство на 100 лв. разходи;
- общо производство на 1 дка;
- чиста печалба на 1 дка.

Финансовата оценка се осъществява на базата на капитализирането на чистата печалба за 1 дка с лихвения процент, определен за страната.

С цел установяването на единна скала за оценка на земята съгласно различните видове култивиране, е приета единна база (стандарт) за всеки индикатор за видовете култивиране. Стандартите са приети с цел да се установи скала със 100 единици. Оценка 100 се отнася за най-високата възможна стойност на индикаторите.

На базата на тази оценка земята се класифицира в 10 категории:

I категория – земя с оценка над 90;

VI категория – земя с оценка от 41 до 50;

II категория – земя с оценка от 81 до 90;

VII категория – земя с оценка от 31 до 40;

III категория – земя с оценка от 71 до 80;
IV категория – земя с оценка от 61 до 70;
V категория – земя с оценка от 51 до 60;

VIII категория – земя с оценка от 21 до 30;
IX категория – земя с оценка от 11 до 20;
X категория – земя с оценка под 10;

** Цените на земеделската земя, посочени в таблицата, са средни за съответните региони във връзка с количеството продадено земя (декара – цена). Малките разлики между цените на различните категории (например за категории IV-VI) показва, че категорията на земята не е най-важния фактор за определянето на нейната цена. Най-важните фактори, които влияят на цените на земеделските земи са: разположението на земята (близост до пътната мрежа, инфраструктура на пазара, други), наличност на действащи организационни форми и други възможности като аренды или продаване на земята.